

Statsforvalteren i Innlandet

VEILEDNINGSHEFTE 2021

Søknad om regionale miljøtilskudd for jordbruket i Innlandet

Søknadsfrist 15. oktober 2021

OVERSIKT OVER TILTAK, SATSER OG SIDEHENVISNING

	Side
Søknadsinformasjon	4
Miljøtema kulturlandskap	7
Drift av bratt areal (§4)	7
Drift av bratt areal med helling 1:5 eller brattere	kr 110,- pr. dekar
Drift av bratt areal med helling 1:3 eller brattere	kr 110,- pr. dekar
Drift av beitelag (§5)	7
Storfé og hest	kr 45,- pr. dyr
Sau og geit	kr 20,- pr. dyr
Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark (§6)	8
Beiting (areal klassifisert som innmarksbeite)	kr 75,- pr. dekar
Miljøtema biologisk mangfold	8
Slått av slåttemark eller slåttemyr (§7)	8
Svært viktig, viktig og lokalt viktig	kr 1000,- pr. dekar
Skjøtsel av biologisk verdifulle arealer (§8)	10
Slått	kr 1000,- pr. dekar
Beiting	kr 130,- pr. dekar
Soner for pollinerende insekter (§9)	12
Lav sats	kr 5,- pr. meter
Høy sats	kr 10,- pr. meter
Miljøtema kulturminner og kulturmiljøer	14
Drift av seter (§10)	14
Egen foredling/levering til meieri (minimum 4 uker drift)	kr 56 000,- pr. seter
Skjøtsel av automatisk fredede kulturminner (§11)	15
Beite/slått	kr 250,- pr. dekar
Skjøtsel av automatisk fredede enkeltstående kulturminner (§12)	15
Beite/slått	kr 1000,- pr. stk.
Skjøtsel av kulturhistoriske områder (setervoller og dyrkingsfelt i fjellet) (§13)	16
Skjøtsel av kulturhistoriske områder	kr 110,- pr. dekar

OVERSIKT OVER TILTAK, SATSER OG SIDEHENVISNING

Miljøtema avrenning til vann	Foreløpige satser		Side
	Prioriterte områder	Andre områder	
Ingen jordarbeiding om høsten (§14)			18
Liten erosjonsrisiko (erosjonsklasse1)	kr 90,- pr. dekar	kr 70,- pr. dekar	
Liten erosjonsrisiko (erosjonsklasse1) med dråg	kr 120,- pr. dekar	kr 100,- pr. dekar	
Middels erosjonsrisiko (erosjonsklasse 2)	kr 145,- pr. dekar	kr 125,- pr. dekar	
Middels erosjonsrisiko (erosjonsklasse 2) med dråg	kr 175,- pr. dekar	kr 155,- pr. dekar	
Stor erosjonsrisiko (erosjonsklasse 3)	kr 200,- pr. dekar	kr 180,- pr. dekar	
Svært stor erosjonsrisiko (erosjonsklasse 4)	kr 255,- pr. dekar	kr 235,- pr. dekar	
Fangvekster (§§15 og 16)			19
Som underkultur i korn og olje-/belgvekster	kr 130,- pr. dekar	kr 100,- pr. dekar	
Sådd etter høsting av grønnsaker, poteter og rotvekster	kr 330,- pr. dekar	kr 300,- pr. dekar	
Grasdekte vannveier og grasstriper i åker (§17)			20
Grasdekt vannvei i åker (potet/ grønnsaker eller korn)	kr 17,- pr. meter	kr 15,- pr. meter	
Grasstripe i åker (på tvers av fallet, i potet/grønnsaker eller korn)	kr 10,- pr. meter	kr 8,- pr. meter	
Grasdekte kantsoner i åker (mellom åker og vassdrag) (§18)			20
Grasdekt kantsoner (potet/grønnsaker eller korn)	kr 17,- pr. meter	kr 15,- pr. meter	
Fangdam (§19)			21
Fangdam (vedlikehold)	kr 1000,- pr. dekar	kr 800,- pr. dekar	
Miljøtema utslipp til luft (miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel)			22
Spredning av husdyrgjødsel om våren eller i vekstsesongen på etablert eng (§20)	kr 60,- pr. dekar		22
Nedlegging eller nedfelling av husdyrgjødsel (§21)	kr 70,- pr. dekar		23
Spredning av husdyrgjødsel med rask nedmolding (§22)	kr 60,- pr. dekar		23
Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange (§23)	kr 55,- pr. dekar		23
Miljøtema plantevern			24
Ugrasharving i åker (korn m.m.) (§24)	kr 70,- pr. dekar		24
Ugrasbekjempelse i radkulturer (flamming/mekanisk) (§25)	kr 170,- pr. dekar		24
Miljøtema miljøavtale			25
Miljøavtale (§26)	kr 50,- pr. dekar		25
Klimarådgiving (§26a)			26
Høy sats	Kr 6000,- pr. foretak		
Gruppe	kr 2000,- pr. foretak		
Forskrift om regionale miljøtilskudd Innlandet			27

KORT OM REGIONALE MILJØTILSKUDD

De regionale miljøtilskuddene som gjelder for Innlandet er bestemt gjennom Regionalt miljøprogram (RMP) for Innlandet 2019-2022. Tilskuddene er valgt fra en meny av tilskuddsformål som er fastsatt i en nasjonal instruks. Vilåårene for hvert tilskudd er bestemt i «forskrift om regionale miljøtilskudd, Innlandet i jordbruket, Innlandet» som du finner bakerst i veilederen. Formålet med tilskudd etter forskriften er å bidra til å ivareta jordbruket sitt kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturmiljøer og kulturminner, samt redusere bruk av plantevernmidler og utslipp til luft og avrenning til vann fra jordbruket. Du finner Regionalt miljøprogram for Innlandet, nasjonal instruks og annen informasjon om regionale miljøtilskudd på www.statsforvalteren.no/innlandet/.

REGELVERK OG SKJØTSELSRÅD

Vilåårene for å få tilskudd er fullstendig beskrevet i forskriften, denne veilederen og saksbehandlingsrundskriv for søknadsomgangen 2021. Denne veilederen utdyper hvordan en skal forstå vilåårene, definerer noen begreper nærmere og gir skjøtselsråd for de tilskuddene som gjelder biologisk mangfold og kulturminner og kulturmiljøer. Ut over de vilåårene som er satt, er grunnprinsippet for regelverket at forskriften stiller krav til **resultatet** av tiltakene, mens det er søkeren sitt ansvar **hvordan** tiltaket blir gjennomført.

HVEM KAN SØKE?

Tilskudd kan gis til foretak som driver vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer og til beitelag som er registrert som samvirkeforetak eller forening i Enhetsregisteret. Beitelag kan bare søke om tilskudd til «Drift av beitelag».

Foretak må søke om tilskudd i det fylket der tiltaket gjennomføres og på arealer foretaket disponerer i søknadsåret.

Søker er ansvarlig for at vilåårene følges selv om det skjer endringer i eie- eller leieforhold for omsøkte arealer. Et eksempel er at dersom arealet skifter eier eller leier i løpet av vinteren og du har søkt om tilskudd til «ingen jordarbeiding om høsten», kan du få krav om tilbakebetaling dersom ny eier/leier brenner halm på arealet om våren.

VIKTIGE DATOER

- 15. september – Søknadsomgangen åpner
- 15. oktober – Søknadsfrist for foretak
- 15. november – Søknadsfrist for beitelag

LEVERE SØKNAD ETTER FRISTEN?

Det er mulig å levere søknaden inntil **14 dager** etter søknadsfristen, men tilskuddet vil da bli redusert med kr 1000,- pr. dag etter søknadsfristens utløp (dvs. fra 16.10). Søknader levert senere enn 14 dager etter fristen skal avvises av kommunen. Etter søknad kan Statsforvalteren i særlige tilfeller innvilge dispensasjon fra søknadsfristen.

DETTE ER NYTT FOR SØKNADSOMGANGEN 2021

- **Soner for pollinerende insekter:** Det kan gis tilskudd til maksimalt 5000 løpemeter per foretak
- **Drift av seter:** Det er nå krav om minimum 4 ukers seterdrift for å få tilskudd (ikke 6 uker som i 2020)
- **Klimarådgiving:** Nytt tiltak fra 2021, du kan søke om tilskudd for individuell rådgiving eller grupperådgiving.

HVORDAN SØKE?

Du søker elektronisk via [Altinn](#). Mer informasjon om hvordan du søker, lenke til søknadsskjema m.m. finner du på Landbruksdirektoratet sin hjemmeside (www.landbruksdirektoratet.no). Lenken til søknadsskjema ligger også på [hjemmesiden til Statsforvalteren](#) i Innlandet. Du kan fylle ut søknaden elektronisk fra 15. september.

FORDELER VED Å SØKE ELEKTRONISK

- Du får ferdig utfylte opplysninger om foretaket
- Du får løpende beskjed om du har fylt ut skjemaet riktig
- Opplysningene blir kontrollert
- Du får kvittering på at søknaden er mottatt. Husk å sjekke meldingsboksen i Altinn!
- Opplysningene du legger inn kan kopieres til søknader senere år
- I Altinn kan du se når søknaden er behandlet

SØK ELEKTRONISK
F.O.M.
15. SEPTEMBER

GJØRE ENDRINGER I SØKNADEN

Før søknadsfristen har gått ut:

Du kan gjenåpne søknaden og legge til eller trekke ut tiltak. NB! Husk å sende inn søknaden på nytt etter du har gjort endringer og påse at du har fått kvittering i Altinn på at søknaden er sendt.

Etter at søknadsfristen har gått ut:

Dersom du må gjøre endringer i søknaden din etter søknadsfristen, må du ta kontakt med kommunen. Det er kommunen som kan legge til eventuelle endringer i søknaden, på søkers vegne. Slik endring av søknaden medfører et trekk på kr 1000,- pr. dag fra søknadsfristen og til du melder endring. Dersom du har «glemt» å søke på et tiltak, må du derfor vurdere om det lønner seg å endre søknaden. Retting av åpenbare feilføringer gis unntak for trekk.

Dersom du ønsker å trekke ut et tiltak du har søkt tilskudd til, send melding til kommunen omgående med kart over arealet/tiltaket du vil trekke ut. Om kommunen har varslet deg om kontroll må du avvente med å trekke ut tiltak til kontroll er gjennomført.

PAPIRSØKNAD

Det er også mulig å søke på papir. Søknaden skal da sendes/leveres til kommunen. Kart med tiltakene må legges ved søknaden. Samme frister og regler gjelder for papirsøknad som for elektronisk søknad. Søknadsskjemaet finner du på [Statsforvalterens hjemmeside](#) eller ved henvendelse til landbruksforvaltningen i kommunen.

TILSKUDDSSATSER OG UT BETALING

Tilskuddssatsene er foreløpige og kan bli justert ut fra omfanget av søknader. Tilskuddet blir utbetalt i mars 2022.

SØKNADSFRIST:
15. OKTOBER
FOR FORETAK
OG
15. NOVEMBER FOR
BEITELAG

KARTFESTING AV TILTAK

Alle tiltakene må avmerkes på kart i søknaden, med unntak av «Drift av beitelag». Når du er inne i søknadsskjemaet, åpner du kartet med knappen «Tegn i kart» på siden «Miljøtiltak i kart». Øverst i kartbildet finner du da knappen «Eiendommer» der du legger inn de eiendommene du søker tiltak på. Så velger du tiltakene du skal søke på for hver eiendom i menyen «Registrer tiltak for eiendom» og merker dem av i kartet. Arealet beregnes automatisk av systemet.

Du kan importere kart over tiltak kommunen har godkjent i karttegningene fra søknadsomgangene 2019 og 2020. Hvis du stort sett søker på de samme arealene/tiltakene som i fjor, er dette en lettvinnt løsning. Du kan endre på tiltakene i kartet i årets søknad etterpå.

Det er forskjellige måter å avmerke arealene, avhengig av hvilke tiltak du søker på:

1. Tiltak som «klippes ut» automatisk
De fleste tiltakene klippes mot eiendomsgrensene, slik at du ikke trenger å tegne nøyaktig der. Mange tiltak blir dessuten klippet mot jordbruksareal, slik at du kan velge hele teiger med et klikk («Velg område») eller tegne et ganske grovt omriss rundt arealet. Dette gjelder alle tiltakene under miljøtemaene *avrenning til vann, utslipp til luft, plantevern og miljøavtale*. For *bratt dyrka mark* klippes det i tillegg mot de arealene som systemet har beregnet til ei helling på 1:5 eller brattere.
2. Tiltak som må tegnes inn «manuelt»
Tiltakene som gjelder *beite av verdifulle jordbrukslandskap* (innmarksbeite), *beite av biologisk verdifulle arealer*, *drift av seter*, *skjøtsel av viktige kulturhistoriske områder*, og *skjøtsel av automatisk fredete kulturminner* er ikke begrenset av eiendom eller markslag og må derfor tegnes inn manuelt. Også *slått av slåttemark/slåttemyr* og *slått av biologisk verdifulle arealer* må tegnes inn manuelt, men blir klippet mot eiendomsgrensen.

Mange tilskuddsberettigede arealer vises som egne kartlag i det elektroniske søknadssystemet. Det gjør det enkelt å tegne inn areal du søker tilskudd til. Kartlagene blir synlige når du klikker på «dobbelpila» øverst til venstre. Tilskudd til beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark gjelder innenfor områder som vises i kartlaget *verdifulle kulturlandskap*. Tilskudd til freda kulturminner gjelder for *fredete kulturminner*. For tiltak under miljøtema *avrenning til vann* gjelder et eget kartlag med *prioriterte områder*. Tilskudd til miljøavtale gjelder for areal innenfor de nedbørsfeltene som er nevnt i vilkårene for tiltaket. Kartlagene med *naturtyper* viser arealene som er berettiget tilskudd til slåttemark/slåttemyr eller andre biologisk verdifulle arealer, se nærmere om dette på side 10.

Med dobbelpila øverst til høyre i søknadskartet får du fram tegnforklaring for alle tiltakene.

SØKER HAR ANSVAR FOR Å FYLLE UT SØKNADEN RIKTIG OG OVERHOLDE REGELVERK FOR JORDBRUKET – FEIL KAN FØRE TIL AVKORTING AV TILSKUDD

Det er du som søker som er ansvarlig for at opplysningene i søknaden er riktige. Hvis du har gitt feil opplysninger i søknaden som kunne ført til eller kunne ført til en urettmessig utbetaling av tilskudd til deg selv eller andre, skal kommunen alltid vurdere å avkorte tilskuddet pga. feilopplysninger. Dette kan skje i den løpende saksbehandlingen eller som følge av forhold kommunen oppdager senere eller under en kontroll.

Tilskuddet kan også bli avkortet dersom du driver eller har drevet i strid med annet regelverk for jordbruksvirksomhet. Det samme gjelder hvis du har brutt bestemmelser i forskrift om gjødslingsplanlegging eller ikke har ført journal over plantevernmidler. Hvis du ikke overholder frister som forvaltningen setter i samband med gjennomføring av en kontroll av foretaket, kan det også føre til avkorting. Kommunen gjennomfører stikkprøvekontroller av et utvalg av søknadene hvert år.

LURER DU PÅ NOE OG TRENGER VEILEDNING?

Ta kontakt med landbruksforvaltningen i kommunen dersom du har spørsmål om vilkårene for tilskudd eller trenger hjelp med å fylle ut søknaden. Før søknadsomgangen åpner vil vi også publisere en side med «ofte stilte spørsmål» på Statsforvalterens nettside.

Alle tiltakene du kan søke om er beskrevet i veilederen. Tiltakene er fordelt på miljøtema, og følger rekkefølgen de står i forskriften.

MILJØTEMA KULTURLANDSKAP

Formålet med tiltakene under miljøtemaet kulturlandskap er å ivareta jordbrukets kulturlandskap ut over det en oppnår gjennom de nasjonale ordningene. Tilskuddene bidrar til dels også til å opprettholde biologiske og kulturhistoriske verdier i jordbrukslandskapet.

DRIFT AV BRATT AREAL (§4)

- For å stimulere til drift av bratte arealer og holde arealene i hevd og ivareta et åpent kulturlandskap.

Ordningen gjelder både eng- og åpenåkerarealer. Det kan gis tilskudd til drift av fulldyrka og overflatedyrka jord med hellingsgrad på 1:5 eller brattere for å ivareta kulturlandskapet. Arealene må oppfylle vilkårene for å motta produksjonstilskudd.

Tilskuddet gjelder ikke innmarksbeite.

Søk på tiltak	Foreløpige satser
Helling 1:5	kr 110,- pr. dekar
Helling 1:3	kr 110,- pr. dekar

DRIFT AV BEITELAG (§5)

- For å stimulere til samarbeid om beiting med sikte på god utnyttelse av beiteressurser i utmark og effektivt tilsyn med minst mulig tap av dyr

Tilskuddet blir gitt til organiserte beitelag der medlemmene samarbeider om slipp, tilsyn og sanking av dyr på utmarksbeite. Ordningen gjelder også for dyr som blir sluppet på utmarksbeite, men som holdes inne eller på Inngjerdet areal om natta. Tilskuddet utmåles pr. dyr som er sluppet på utmarksbeite.

Vilkår

- Beitelaget må være registrert som samvirkeforetak eller forening i Enhetsregisteret
- Beitelaget må ha som hovedformål å samarbeide om hensiktsmessige fellesløsninger innen beitebruk og god utnyttelse av utmarksbeite

**BEITELAG -
SØK ELEKTRONISK VIA ALTINN
INNEN
15. NOVEMBER**

Beitelaget må være registrert i Enhetsregisteret/ Foretaksregisteret.

Informasjon om registrering kan fås ved henvendelse til Brønnøysundregisteret (www.brreg.no, tlf. 7500 7500).

Søk på tiltak	Foreløpige satser
Storfe og hest	kr 45,- pr. dyr
Småfe	kr 20,- pr. dyr

HVORDAN SER JEG OM INNMARKSBEITET MITT LIGGER I ET «VERDIFULLT JORDBRUKSLANDSKAP»?

I kartbildet i den elektroniske søknaden kan du hake av kartlaget «verdifulle kulturlandskap» til venstre. Da blir disse områdene synlige. Godkjent innmarksbeite vises også hvis du haker av «AR5». Du ser begge disse kartlagene i Gårdskart på nett også.

BEITING AV VERDIFULLE JORDBRUKSLANDSKAP I INNMARK (§6)

- For å stimulere til beiting i verdifulle jordbrukslandskap for å holde arealene i hevd, samt bevare et jordbrukspreget og åpent landskap

Dette tiltaket gjelder **innmarksbeite** (klassifisert som innmarksbeite i Gårdskart) i aktiv drift innenfor de områdene som er markert som «verdifulle kulturlandskap» i søknadskartet. Tiltaket gjelder **ikke** for dyrka mark, skog eller andre arealer som blir beitet. Arealene må skjøttes slik at de ikke gror igjen.

Vilkår

- Arealet må være klassifisert som innmarksbeite (blek gul farge i AR5-kartet i søknaden/gårdskart på nett)
- Innmarksbeitene skal ligge i områder som er registrert som verdifulle kulturlandskap i miljøbasen Naturbase
- Arealet må ha tilstrekkelig beitetrykk for å hindre gjengroing uten at dette medfører beite- eller tråkkskader.

Det er ikke satt noe maksimums- eller minimumskrav til antall dyr per dekar. I søknadskjemaet må antall dyr på beitearealet oppgis, men dette har ikke betydning for tilskuddsberegningen.

Søk på tiltak	Foreløpig sats
Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark	kr 75,- pr. dekar

MILJØTEMA BIOLOGISK MANGFOLD

Formålet med tiltakene under biologisk mangfold er å ivareta utvalgte og trua naturtyper og biologisk verdifulle arealer i jordbruket.

Tilskuddene kan også virke positivt på landskapsopplevelse og synliggjøring av kulturminner og rester av tradisjonelle driftsformer.

SLÅTT AV SLÅTTEMYR OG SLÅTTEMARK (§7)

- For å stimulere til slått av de utvalgte naturtypene slåttemyr og slåttemark for å ivareta eller forbedre naturtypen

Dette tiltaket gjelder lauveng, slåttemark, slåtte- og beitemyr eller slåttemyr i miljødatabasen Naturbase. For å bevare det biologiske mangfoldet må det drives aktiv skjøtsel, men uten gjødsling, kultivering eller likende tiltak. Slåttemyr og slåttemark er rester av tidligere tiders driftsmåter i jordbruket og er blant de mest artsrike naturtypene vi har. Disse arealene utgjør et lite totalareal og har begrenset produksjonsverdi i jordbruket. Derfor blir det gitt tilskudd til å drive fortsatt slått på en måte som ivaretar verdiene.

Søker du om tilskudd til slått av slåttemyr og slåttemark (§ 7), kan du ikke samtidig få tilskudd til skjøtsel av biologisk verdifulle arealer (§8) eller skjøtsel av automatisk fredete kulturminner (§11) på samme arealet.

Vilkår

- Arealet skal være registrert som lauveng, slåttemark, slåtte- og beitemyr eller slåttemyr i miljødatabasen Naturbase, og være vurdert til svært viktig, viktig eller lokalt viktig.
- Arealet skal ikke jordarbeides
- Arealet skal ikke gjødsles
- Arealet skal ikke sprøytes med plantevernmidler

Søk på tiltak	Foreløpige satser
Slått av slåttemyr (svært viktig, viktig, lokalt viktig)	kr 1000,- pr. dekar
Slått av slåttemark (svært viktig, viktig, lokalt viktig)	kr 1000,- pr. dekar

SKJØTSELSRÅD FOR SLÅTTEMARK OG SLÅTTEMYR

- Slått bør gjennomføres etter blomstring og etter at mange av plantene har satt frø. Det vil gjerne si siste halvdel av juli eller i august. Ta hensyn til lokale tradisjoner for området og sesongvariasjoner i utvikling av vegetasjonen.
- Slått bør fortrinnsvis skje med skjærende redskap som ljå, lett slåmaskin med kniv eller kantklipper med knivblad. Redskap som «pulveriserer» graset gjør det vanskelig å fjerne etterpå. Unngå bruk av tunge maskiner på bæresvak/fuktig mark. Det er likevel ikke forbudt å bruke traktor om det er hensiktsmessig og ikke skader mark og vegetasjon.
- Det kan være en fordel å slå kantene og andre mindre deler av enga etter at vegetasjonen har visnet ned. Det gir insekter og smådyr mulighet til å utnytte vegetasjonen til matsøk og formering utover ettersommeren.
- Dersom noen få, større plantearter begynner å dominere og skygge ut de mindre, kan det være aktuelt å rydde/slå arealet en gang tidlig i sesongen for å begrense utbredelsen av de dominerende artene
- La graset ligge i 2-4 dager etter slått før graset fjernes, slik at frø får drysse ned på bakken. Graset kan også tørkes på hesjer.
- Når høyet er tørt, bør det fjernes for å unngå at det ligger igjen planterester som kan føre til en uønsket gjødslingseffekt. Rak grundig for å fjerne høyet og mose. Raking gjør også at frø kommer i bedre kontakt med jorda.

ER AREALET KLASSIFISERT SOM SLÅTTEMARK ELLER SLÅTTEMYR?

Slåttemark og slåttemyr vises hvis du haker av kartlagene med disse to naturtypene i den elektroniske søknaden. I Gårdskart på nett kan du hake av for «utvalgte naturtyper», men dette kan også være andre naturtyper enn slåttemark/-myr (klikk i kartfiguren for å få opp faktaboks om naturtypen).

IKKE TILSKUDD ETTER §§ 7, 8 OG 11 PÅ SAMME AREALET

Du får ikke tilskudd til slått av slåttemyr og slåttemark (§7), skjøtsel av biologisk verdifulle arealer (§8) og skjøtsel av automatisk fredete kulturminner (§11) på det samme arealet. Disse tiltakene kan altså ikke overlappe hverandre.

VIL DU GJØRE EN EKSTRA INNSATS FOR SLÅTTEMARKA?

Slått er det viktigste tiltaket for å ta vare på mangfoldet i slåttemarka, men det er andre tiltak man kan gjøre i tillegg:

- Lett beite på våren og høsten kan bidra til god skjøtsel av slåttemarka. Man må likevel ta hensyn til om det finnes arter, særlig de som er sjeldne eller trua, som er sårbare for beiting (særlig på våren, f.eks. orkideer). Særlig sau plukker ofte enkeltplanter som er spesielt smakelige eller næringsrike.
- Bevar artsrike veikanter slik at de ikke gror igjen med høye busker og trær. Artsrike veikanter og andre kantsoner fungerer som viktige korridorer for spredning av frø og pollen. Det er viktig å holde arealene i slåttemarka lysåpne ved å rydde bort skyggende vegetasjon i kantene.
- La det stå igjen selje, rogn og andre treslag som bærer frukt og bær i tilknytning til slåttemarka. Disse er viktige for insekter og fugler.

Foto: Stig Horsberg

SKJØTSEL AV BIOLOGISK VERDIFULLE AREALER (§8)

- For å stimulere til slått eller beite av arealer med særlig verdi for plante- og dyrelivet, opparbeidet gjennom tidligere tiders jordbruksdrift

Dette tiltaket gjelder for slått eller beite av biologisk verdifulle arealer som er kartlagt i Naturbase. Bare de naturtypene som er avhengige av aktiv skjøtsel kan få tilskudd, se oversikten nedenfor. Arealene må skjøttes slik at det biologiske mangfoldet blir ivaretatt eller forbedret.

Disse naturtypene ligger gjerne på innmarksbeite eller andre arealer i ekstensiv drift (lite eller ingen gjødsling eller kultiveringstiltak). Det kan også være kantsoner, åkerholmer eller liknende arealer som blir skjøttet.

Det blir ikke gitt tilskudd til «skjøtsel av slåttemark/slåttemyr» eller «skjøtsel av automatisk fredete kulturminner» på samme areal som får tilskudd til dette tiltaket (dvs. bare ett av tilskuddene på hvert areal).

Tilskuddet gjelder for naturtypene som er nevnt nedenfor (overskriftene viser til 1. og 2. generasjons kartleggingsmetodikk):

Naturtyper - DN håndbok 13

Naturbeitemark, hagemark, beiteskog, fuktenger, småbiotoper, artsrike veikanter, tresatt kulturmark, fuktenger, kalkrike enger og engpregete erstatningsbiotoper.

Arealet må være klassifisert som **viktig** eller **svært viktig** for naturmangfoldet.

Naturtyper - NIN («Natur i Norge»)

Naturbeitemark, hagemark, beiteskog, semi-naturlig eng, semi-naturlig våteng og engaktig sterkt endret fastmark.

Arealet må være klassifisert med **moderat, høy** eller **svært høy** lokalitetskvalitet.

Vilkår

- Arealene skal være registrert i miljødatabasen Naturbase
- Arealet skal ikke jordarbeides
- Arealet skal ikke gjødsles
- Arealet skal ikke sprøytes med plantevernmidler

I søknadskartet kommer det i løpet av september et eget kartlag som viser alle tilskuddsberettigede **skjøtselsavhengige naturtyper**. Kartfigurene er enten grønne (kartlagt etter DN håndbok 13) eller blå (kartlagt etter NIN-metodikken). Begge er tilskuddsberettiget, men i noen tilfeller kan kartfigurer på disse to kartlagene overlape, og da er det den blå kartfiguren som gjelder. Slåttemark og slåttemyr (se § 7 på side 8) har egne kartlag.

OBS! Noen arealer i dette kartlaget kan være av «lav kvalitet» eller «lokalt viktige» og er da ikke tilskuddsberettiget. Dette gjelder oftest arealer som ikke har vært i aktiv skjøtsel på lenge, er gjengrodd, har blitt gjødslet opp eller liknende. Dersom du er i tvil, kan du klikke på kartfiguren i gårdskart på nett og få opp en informasjonsboks (dette går ikke i søknadskartet). Vi har dessuten publisert en [detaljert veiledning](#) om hvordan du kan søke fram bare de arealene som er tilskuddsberettiget på hjemmesiden til Statsforvalteren.

Søker du om tilskudd til skjøtsel av biologisk verdifulle arealer (§8), kan du ikke samtidig få tilskudd til slått av slåttemyr og slåttemark (§ 7) eller skjøtsel av automatisk fredete kulturminner (§11) på samme arealet.

Søk på tiltak	Foreløpige satser
Slått	kr 1000,- pr. dekar
Beiting	kr 130,- pr. dekar

SKJØTSELSRÅD FOR BIOLOGISK VERDIFULLE AREALER

Beiting:

- Beitingen må tilpasses slik at kvalitetene ved naturtypene bevares. Bruk gjerne kunnskap om hvordan området har vært skjøttet tidligere (type beitedyr, beitepress, beiteperiode, rydding av beitet m.m.)
- Stort beitetrykk over lengre tid kan føre til mer dominans av grasarter og færre blomsterplanter
- Plassér fôringsstasjon, saltsteiner, vanningskar og grunder med tanke på å unngå tråkkskader og å lokke dyra til å bruke hele området som skal beites
- Vær oppmerksom på at tilleggsfôring og stor konsentrasjon av dyr i enkelte områder kan føre til at nærliggende arealer blir oppgjødslet og mindre artsrike
- I noen tilfeller kan det finnes sjeldne arter som ikke tåler for stort beitetrykk. Tilpass skjøtselen for å ta vare på disse artene ved f.eks. å slippe dyra på beite senere eller begrense beiteperioden
- Oppslag av kratt og rotskudd («tennung») bør fjernes og arealet bør ikke tilsås med kulturvekster. Avfall etter rydding bør fjernes for å unngå uønsket gjødslingseffekt når det brytes ned
- Bevar variasjon av trær og busker og hold steingjerder, rydningsrøyser, gruspartier eller lignende åpne for å tilrettelegge for insekter. Variasjon i landskapet er viktig

Slått:

- Skjøtselen må tilpasses slik at kvalitetene ved naturtypen bevares. Er det sårbare/sjeldne arter (enten planter eller insekter), bør en ta spesielt hensyn til disse når en driver skjøtsel
- Dominerende planter som hundekjeks, bringebær og andre busker bør ryddes bort tidlig i sesongen for å tappe dem for mest mulig næringsstoffer og begrense utbredelsen
- Det bør av hensyn til blomster og insekter ikke slås helt snaut
- Slått kan ellers med fordel følge samme skjøtselsråd som for slåttemarken, se s. 9

SONER FOR POLLINERENDE INSEKTER (§9)

- For å bedre livsbetingelsene for ville pollinatorer i jordbrukslandskapet ved å ha et mangfold av vekster som kan øke tilgangen på næring for insektene

Tilskuddet skal stimulere til å dyrke pollinatorvennlige vekster ved å kompensere for kostnader ved frøblandinger og arbeidet med å så til og skjøtte sonene.

Det kan gis tilskudd for å så pollinatorvennlige frøblandinger og/eller skjøtte pollinatorvennlige soner på jordbruksareal. Det er ikke nødvendig å så sonene hvert år der det er sådd flerårige vekster. Denne sonen kan da skjøttes påfølgende år.

Tilskuddet kan ikke gis for tilsåing av pollinatorvennlige vekster på hele skifter. Intensjonen med ordningen er å gi tilskudd til striper med slike vekster på vanlige produksjonsarealer. Det gis tilskudd til **maksimalt 5000 løpemeter per foretak**.

MERK: Disse sonene er ikke berettiget ordinært areal- og kulturlandskapstilskudd. Arealet de utgjør må derfor trekkes fra jordbruksarealet når du søker produksjonstilskudd.

Tiltaket kan gjennomføres enten

- i kombinasjon med tiltakene grasdekte vannveier og grasstriper og grasdekt kantsone i åker (lav sats). Se s. 20 for mer informasjon om disse tiltakene

eller

- ved å etablere en egen stripe for pollinerende insekter. Bredden på stripen som etableres skal være minimum 2 meter (høy sats)

Vilkår:

- Sonene må ha pollinatorvennlige blomster gjennom vekstsesongen
- Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet
- Arealet det gis tilskudd for skal ikke være sprøytet med plantevernmidler
- Dersom du vil så/skjøtte sone for pollinerende insekter i kombinasjon med tiltakene grasdekte vannveier, grasstriper eller kantsoner i åker, skal bredden på stripen være lik bredden på grassonen

Foto: Stig Horsberg

NY AVGRENSNING AV TILSKUDET FRA 2021

Fra 2021 kan du få tilskudd til maksimalt 5000 løpemeter.

Husk at du kun skal tegne inn sonene du søker om tilskudd for, ikke mer enn 5000 meter.

Søk på tiltak	Foreløpige satser
Lav sats (dvs. etablering/skjøtsel av pollinatorvennlig sone i kombinasjon med grassoner)	kr 5,- pr. meter
Høy sats (dvs. etablering/skjøtsel av pollinatorvennlig sone alene)	kr 10,- pr. meter

HVOR BRED SKAL STRIPA VÆRE?

I egen stripe

- Minimum 2 meter

I kombinasjon med grasdekte vannveier og grasstriper

- Minimum 6 meter (vannveier)
- Minimum 2 meter (grasstriper på tvers av fallet)

I kombinasjon med grasdekt kantsone

- Minimum 6 meter på fulldyrka jord

SKJØTSELSRÅD FOR SONER FOR POLLINERENDE INSEKTER

Hvilke arealer egner seg?

- Arealene som er best egnet for dette tiltaket er relativt tørre områder på næringsfattig jord.
- Legg gjerne stripen inntil åkerkanter, private veier, rennkanter eller lignende. Du bør unngå å etablere tiltaket langs offentlig vei. Veikantene langs disse slås av vei-eier en til to ganger i sesongen, avhengig av hvor kraftig vegetasjonen er, eller ser ut til å bli. Langs åkre er praksisen at de slår helt frem til der åkeren begynner. Dette som et bidrag mot ugrassspredning fra veikanter og inn på dyrka mark. Om vegetasjonen i veigrøfta ansees å ha eller få kraftigvoksende vegetasjon, så slås den første gang på forsommeren og gjerne før blomstringen har begynt. Vær klar over at blomsterstripene kan bli slått, om du velger å legge tiltaket langs offentlige veier. Det kan være mer hensiktsmessig å legge tiltaket f.eks. omkring åkerholmer, mellom teig-grenser eller parallelt med trekker eller alléer, fremfor offentlige veier.
- Anlegg stripen slik at den blir minst mulig påvirket av sprøyting med plantevernmidler og gjødsling av dyrka mark som ligger inntil stripen

For flerårige striper:

- Dersom arealet skal slås, må slått gjennomføres etter ferdig blomstring. La gjerne plantematerialet ligge i 2-3 dager etter slått for å sikre frøspredning, og fjern deretter plantematerialet fra arealet.
- La gjerne området bli beitet om høsten
- For å opprettholde god blomstring over flere år, kan det være nødvendig å vedlikeholde stripen ved å så inn frø der det trengs

Hvilke frøblandinger kan anbefales?

- Ved tilsåing skal det brukes frøblandinger som består av ulike arter med bred blomstringstid som gir blomstring og nektarproduksjon gjennom hele pollinatorsesongen
- Bruk av flerårige vekster er å foretrekke, slik at sonen som etableres kan ligge i flere år. Unngå likevel frøblandinger med flerårige vekster som ikke er naturlige i området og som kan spre seg og fortrenge stedegen vegetasjon.
- Det kan være vanskelig å finne egnede frøblandinger, så det kan være lurt å sjekke tilbudet hos flere ulike forhandlere før du handler inn

GJØRE EN EKSTRA INNSATS FOR POLLINATORENE?

Naturlige kantsoner utenfor jordbruksarealene er også viktige leveområder for mange pollinerende insekter, og de bidrar til å knytte insektenes leveområder sammen. Skjøtsel av slike arealer vil derfor være like viktig som etablering og skjøtsel av nye vegetasjonssoner inne på jordbruksarealene, men er ikke omfattet av tilskuddsordningen. Aktuelle skjøtselstiltak kan være å rydde kratt og busker ved behov slik at lys slipper ned til urter og gras. Tenk variasjon og sett igjen busker og trær av ulike slag, alder og høyde. Selje og vier er spesielt viktige treslag som blomstrer tidlig om våren og er viktige for humler og bier. Et annet skjøtselstiltak kan være å slå eller beite arealet etter blomstring år om annet. Dersom det er behov for å så inn blomstrende arter bør frøet aller helst være av stedegent frø, og det må ikke inneholde fremmede arter.

Har man mulighet til å slå på egnede blomsterrike enger eller kantsoner, kan det være en god løsning å slå disse arealene sent i sesongen og spre høyet ut på de arealene der en ønsker å etablere ny, blomsterrik vegetasjon. Når graset tørker, vil frøene i denne plantemassen bli spredd ut på jorda under. Dette kan gjerne kombineres med innkjøpte frøblandinger av stedegent frø.

MER INFORMASJON OM FRØBLANDINGER, POLLINATORVENNLIG SKJØTSEL M.M.?

På Statsforvalterens hjemmeside, under «[Regionalt miljøprogram for jordbruket](#)» finner du [Temaside for pollinerende insekter](#) nede til høyre på siden. Her finner du oversikt over aktuelle frøblandinger, andre tilskuddsordninger for pollinerende insekter, og mer informasjon om pollinatorvennlig skjøtsel.

MILJØTEMA KULTURMINNER OG KULTURMILJØER

Formålet med tiltak under kulturminner og kulturmiljøer er å holde synlige spor i landskapet etter tidligere tiders jordbruksdrift og bosetting, slik som gravminner og rydningsrøyser, samt å bidra til å opprettholde tradisjonelle driftsformer som seterdrift. Tilskuddene vil også virke positivt på landskapsopplevelse og stedsidentitet.

DRIFT AV SETER (§10)

- For å stimulere til drift av seteranlegg med omgivelser

Dette tilskuddet gjelder for drift av seteranlegg med melkeproduksjon. På fellesettrer fordeles tilskuddet på antall deltakere. Foretak som driver flere setrer får ett tilskudd for hvert seteranlegg som oppfyller vilkårene.

Med «seter» menes et separat produksjonssted dit besetningen blir flyttet i sommersesongen for å utnytte arealene til fôrproduksjon og beite.

Produksjonsanlegget skal bare være egnet for bruk i sommersesongen. Driften må være basert på bruk av arealer som tradisjonelt har vært brukt til seterdrift på 1900-tallet.

Vilkår

- Produksjonsperioden skal vare minst **fire** uker per sesong
- Melken som blir produsert skal leveres til meieri eller foredles på setra
- Produksjonen skal tilsvare minimum 45 liter kumelk eller 25 liter geitemelk i døgnet pr. seter.

Søk på tiltak	Foreløpige satser
Egen foredling	kr 56 000,- pr. seter
Levering til meieri	kr 56 000,- pr. seter

Foto: Stig Horsberg

Foto: Karoline F. Vold

SKJØTSEL AV AUTOMATISK FREDETE KULTURMINNER OG ENKELTSTÅENDE AUTOMATISK FREDETE KULTURMINNER (§§11 og 12)

- For å stimulere til skjøtsel av arealene rundt flere automatisk fredete kulturminner eller enkeltstående automatisk fredete kulturminner, for å holde de synlige i jordbrukets kulturlandskap.

Dette tiltaket gjelder skjøtsel av vegetasjon på freda kulturminner og nærområdet rundt dem. Aktiv skjøtsel kan både holde dem synlige og hindre at de forfaller og ødelegges. Skjøtselen kan utføres ved å slå eller rydde arealet for høyere vegetasjon eller ved at det blir beitet.

Det kan gis tilskudd for skjøtsel av areal med automatisk freda kulturminner og til enkeltstående automatisk freda kulturminner. Areal/kulturminnet må grense inn til jordbruksarealer. Søker du om tilskudd til skjøtsel av automatisk fredete kulturminner (§11) kan du ikke få tilskudd til slått av slåttemyr og slåttemark (§ 7) eller skjøtsel av biologisk verdifulle arealer på samme arealet (§8).

Vilkår

- Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet er synlig i jordbrukslandskapet
- Kulturminnet skal være registrert i kulturminnebasen Askeladden
- Ved beiting må antall beitedyr og beiteperioden tilpasses slik at vegetasjonen holdes lavvokst samtidig som kulturminnet ikke blir skadet av tråkk og liggeplasser

Tilskuddet som blir gitt per dekar (dvs. der det er flere kulturminner) kan gis for det arealet som er nødvendig å skjømte for at kulturminnet skal være synlig.

Søk på	Foreløpige satser
Automatisk fredete kulturminner	
Beiting og slått	kr 250,- pr. dekar
Enkeltstående automatisk fredete kulturminner	
Beiting og slått	kr 1000,- pr. stk.

SKJØTSELSRÅD

- Det er viktig at vegetasjonen blir skjømte på en slik måte at hovedformen på kulturminnet kommer tydelig fram og at karakteristiske detaljer er synlige. Redskap kan være både ljå, ryddesag og slåmaskin, avhengig av hva som er hensiktsmessig
- Slått av blomsterrik vegetasjon bør utføres først når vekstperioden er over og vegetasjonen delvis avblomstret. Der det allerede er grasdominert «plenvegetasjon», går det an å velge mellom å fortsette med vanlig plenklipping eller å slå sjeldnere for å få en mer naturlig blomstereng
- Der vegetasjonen er spesielt frodig og der det er store oppslag av tennung, stubbeskudd etc. bør en slå/rydde arealet så fort vegetasjonen er utvokst (gras i skyting, fullt utvikla bladverk) for å tappe rotsystemet for næringsstoffer og få mindre gjenvekst
- Avfallet fra slått eller rydding bør normalt fjernes, både fordi det kan være skjemmende/skadelig og gjøre kulturminnet mindre synlig og for å gi lys og luft til vegetasjonen. Dette vil også gi en lavere og mer tettvekst gras- og urtevegetasjon som er lett å skjømte og mer slitesterk mot tråkk
- Dersom en bruker maskiner, er det viktig at de ikke lager kjørespor eller skader terrenget på annen måte. Maskiner med stort marktrykk kan skade kulturminnet og dessuten komprimere jorda, som igjen kan skade kulturminner under bakken og gi dårlige vekstvilkår for vegetasjonen
- Bruk beitedyr som egner seg og ikke skader kulturminnet. Spesielt viktig er dette der arealet er begrenset og tråkk og slitasje lettere kan skade terrenget og selve kulturminnet. Tunge storfe kan lettere gi slike skader enn andre dyreslag, spesielt hvis arealene er små og fuktlenkte
- Vær også oppmerksom på faren for slitasje/tråkkskader der du plasserer eventuell saltstein, vannforsyning eller fôrhekk og på plasser der dyra foretrekker å ligge

IKKE TILSKUDD ETTER §§ 7, 8 OG 11 PÅ SAMME AREAL

Søker du om tilskudd til skjøtsel av automatisk fredete kulturminner (§11), kan du ikke samtidig få tilskudd til slått av slåttemyr og slåttemark (§ 7) eller til skjøtsel av biologisk verdifulle arealer (§8) på samme arealet.

MER INFORMASJON OM KULTURMINNER PÅ EIENDOMMEN DIN?

Kartlagte kulturminner vises i kartlaget «fredete kulturminner» i den elektroniske søknaden. Du finner det samme kartlaget hvis du søker opp eiendommen din på Gårdskart på nett. Her får du også opp informasjon om hva slags kulturminne du har ved å klikke på kulturminnesymbolet. Denne informasjonen finner du også på www.kulturminnesok.no.

SETERVOLLER OG DYRKINGSFELT I FJELLET (§13) (Skjøtsel av kulturhistoriske områder)

- For å stimulere til områdeskjøtsel i form av beiting, slått eller rydding av vegetasjon for å opprettholde viktige kulturhistoriske jordbruksområder.

Dette tiltaket gjelder for jordbruksareal i drift i seterområdene, inkludert dyrkingsfelt, men begrenset til 20 daa pr. seter (eventuelt pr. dyrkingsfelt i fjellet). Dette hovedprinsippet er mer detaljert definert nedenfor for å fange opp forskjellige varianter og kombinasjoner av «seterarealer» hos den enkelte søker.

Utvalgte områder av kulturhistorisk verdi, som det kan gis tilskudd til er:

- 1) Jordbruksarealer i seterområder der arealene sammen med seterhusene utgjør et helhetlig setermiljø. Med helhetlig setermiljø menes et sted som ligger atskilt fra vanlig, sammenhengende jordbruksbosetting og der det har vært tradisjon for å utnytte innmark og utmark til slått og beite. Setermiljøet må også ha bygninger som er satt opp for å kunne utnytte disse ressursene, eller rester eller tufter etter slike bygninger. Det kan også gjelde seteranlegg etablert i nyere tid der formålet er det samme som på tradisjonelle setrer.
- 2) Dyrkingsfelt som ligger høyere enn vernskoggrensene og fast bosetting i området. Med dyrkingsfelt menes her et sammenhengende jordbruksareal knyttet til en landbrukseiendom og uten direkte tilknytning til et helhetlig setermiljø. Det vil si at det kan gjelde både areal som hører til landbrukseiendommen, areal som er festet og areal i bygdeallmenninger, sameier etc. der bruksretten er knyttet til en spesifikk landbrukseiendom. Vernskoggrensene finner du som et eget kartlag i Gårdskart på nett.

Vilkår

Det kan gis tilskudd til maksimalt 20 dekar

- a. pr. seter, eller
- b. pr. seter i kombinasjon med dyrkingsfelt, eller
- c. samlet for dyrkingsfeltene som en landbrukseiendom har eiendoms- eller bruksrett til

Foretaket kan kun søke tilskudd etter ett av alternativene a, b eller c.

Søk på tiltak	Foreløpige satser
Beite	kr 110,- pr. dekar
Slått/rydding	kr 110,- pr. dekar

UTDYPING AV VILKÅRENE (SE EKSEMPLER PÅ NESTE SIDE)

Arealet det kan gis tilskudd for, er begrenset etter disse reglene:

- a. Per seter
Det gis tilskudd for maksimalt 20 dekar per seter, dvs. for hvert seteranlegg som faller inn under definisjonen av helhetlig setermiljø ovenfor. Det vil si at den som disponerer flere enkeltsetrer, f.eks. «hjemseter» og «fjernseter», kan få tilskudd for opptil 20 dekar for hver av disse. Dette gjelder enten det er egen eller leid seter.
- b. Per seter i kombinasjon med dyrkingsfelt
Hvis jordbruksarealet på setra er mindre enn 20 dekar, kan du legge til areal på dyrkingsfelt som drives av foretaket ditt for å komme opp i 20 dekar. Dette gjelder også for leid seter og/eller dyrkingsfelt.
- c. Samlet for dyrkingsfeltene som en landbrukseiendom har eiendoms- eller bruksrett til.
Det kan gis tilskudd for opptil 20 dekar jordbruksareal på dyrkingsfelt per landbrukseiendom du disponerer.

Foto: Stig Horsberg

Foto: Karoline F. Vold

EKSEMPEL PÅ HVORDAN DU BEREGNER TILSKUDD

Ola Nordman skal søke om tilskudd til setervoller og fôrdyrkingsfelt i fjellet (skjøtsel av kulturhistoriske områder). Ola eier landbrukseiendommen Nordgard og leier tre andre (Sørgard, Østgard og Vestgard).

- Nordgard har ei seter med en setervoll på 15 dekar og et dyrkingsfelt på 40 dekar
- Sørgard har to setrer, med setervoller på henholdsvis 25 og 15 dekar, men ikke dyrkingsfelt
- Østgard har ikke seter, men har et dyrkingsfelt på 50 dekar
- Vestgard har to setrer, med setervoller på henholdsvis 10 og 15 og dyrkingsfelt på henholdsvis 15 og 25 dekar

Dersom Ola Nordman velger å søke etter **alternativ a) per seter** fordeler tilskuddet seg som følger:

Eiendom	Tilskudd blir gitt til:	Sum areal med tilskudd
Nordgard	15 dekar setervoll	15 dekar
Sørgard	20 dekar setervoll + 15 dekar setervoll	35 dekar
Østgard	0 dekar setervoll	0 dekar
Vestgard	10 dekar setervoll + 15 dekar setervoll	25 dekar
Tilskudd ved valg av alternativ a) per seter gir totalt		75 dekar

Dersom Ola Nordman velger å søke etter **alternativ b) per seter i kombinasjon med dyrkingsfelt** fordeler tilskuddet seg som følger:

Eiendom	Tilskudd blir gitt til:	Sum areal med tilskudd
Nordgard	15 dekar setervoll og 5 dekar dyrkingsfelt	20 dekar
Sørgard	0 dekar setervoll og 0 dyrkingsfelt	0 dekar
Østgard	0 dekar setervoll og 0 dyrkingsfelt	0 dekar
Vestgard	10 dekar seter 1 og 10 dyrkingsfelt + 15 dekar seter 2 og 5 dekar dyrkingsfelt	40 dekar
Tilskudd ved valg av alternativ b) per seter i kombinasjon med dyrkingsfelt		60 dekar

Dersom Ola Nordman velger å søke etter **alternativ c) samlet for dyrkingsfeltene som en landbrukseiendom har eiendoms eller bruksrett til** fordeler tilskuddet seg som følger:

Eiendom	Tilskudd blir gitt til:	Sum areal med tilskudd
Nordgard	20 dekar dyrkingsfelt	20 dekar
Sørgard	0 dekar dyrkingsfelt	0 dekar
Østgard	20 dekar dyrkingsfelt	20 dekar
Vestgard	20 dekar dyrkingsfelt (dyrkingsfeltene er på samme eiendom)	20 dekar
Tilskudd ved valg av alternativ c) samlet for dyrkingsfeltene gir totalt		60 dekar

I Ola Nordman sitt tilfelle vil det dermed lønne seg å søke tilskudd etter alternativ a) per seter.

MILJØTEMA AVRENNING TIL VANN

Formålet med tilskuddene under avrenning til vann er å redusere avrenning av næringsstoffer og partikler til vassdrag og kyst. Tiltakene er viktig for å bidra til at målene etter vannforskriften nås.

INGEN JORDARBEIDING OM HØSTEN (§ 14)

- For å stimulere til at åkerarealer ikke blir jordarbeidet om høsten, etter siste høsting

Det kan gis tilskudd for arealer med korn, oljevekster, belgvekster, frøeng siste høstingsår, grønn gjødsling og grønnfôrvekster dersom arealet ikke jordarbeides om høsten. Ordningen gjelder også direktesåing av høstkorn der arealet tilfredsstillende vilkårene under.

Vilkår

- Arealet skal ikke jordarbeides før 1. mars året etter søknadsåret
- Det kan ikke brennes halm på arealet det søkes tilskudd for, hverken om høsten eller om våren.

Nye tilskuddsklasser: I 2021 er det innført nye tilskuddsklasser basert på nye erosjonsrisikokart og beregning av dråg (= forsenkninger der overflatevann samles og dreneres bort) på arealet. Tiltaket tegnes i kart slik som tidligere, det klippes automatisk mot markslag og eiendomsgrenser. Tilskuddsklasse for hvert areal beregnes automatisk.

Det er store endringer i klassifisering av erosjonsrisiko. For å se arealets tilskuddsklasse på Gårdskart eller i søknaden velges *Tilskuddskart - ingen jordarbeiding om høsten* under *Andre kartlag* i kartlagsmenyen. For å se dråg på arealet, velg *Drågerosjon*. Se tegnforklaringen (klikk dobbeltpil til høyre i kartet) for å se hvilken klasse arealet har eller klikk i kartet i gardskart.

VERDT Å VITE
Tiltaket ingen jordarbeiding gjelder ikke på eng eller gjenlegg til eng.

Søk på tiltak	Foreløpige satser	
	Prioriterte nedbørsfelt	Andre områder
Tilskudd til utsatt jordarbeiding		
Liten erosjonsrisiko (erosjonskl. 1)	kr 90,- pr. daa	kr 70,- pr. daa
Liten erosjonsrisiko med dråg (erosjonskl. 1 m dråg)	kr 120,- pr. daa	kr 100,- pr. daa
Middels erosjonsrisiko (erosjonskl.2)	kr 145,- pr. daa	kr 125,- pr. daa
Middels erosjonsrisiko med dråg (erosjonskl. 2 m dråg)	kr 175,- pr. daa	kr 155,- pr. daa
Stor erosjonsrisiko (erosjonskl.3)	kr 200,- pr. daa	kr 180,- pr. daa
Svært stor erosjonsrisiko (erosjonskl. 4)	kr 255,- pr. daa	kr 235,- pr. daa

Foto: Karoline F. Vold

PRIORITERING AV TILTAKENE INNEN AVRENNING TIL VANN

Alle tiltakene rettet mot avrenning til vann gjelder både i «prioriterte områder» og «andre områder». Prioriterte områder er nedbørsfelt der vannforekomstene har både stor eller middels stor påvirkning fra diffus avrenning fra fulldyrka mark og har moderat eller dårlig miljøtilstand.

Kartet over prioriterte og andre områder vil vises i den elektroniske søknaden fra 15. september. Arealene du søker på blir automatisk sortert i prioriterte eller andre områder i elektronisk søknad. Se om ditt areal ligger i prioritert område før du søker på [Statsforvalterens hjemmeside](#).

Foto: Karl Bysveen

FANGVEKST SOM UNDERKULTUR OG FANGVEKSTER SÅDD ETTER HØSTING (§§ 15 OG 16)

- For å stimulere til bruk av fangvekster for å beskytte jordoverflaten mot avrenning av jord og næringsstoffer, samt å binde overskudd av fosfor og nitrogen i vekstene.

Det er to tilskuddsordninger for etablering av fangvekster:

- Det kan gis tilskudd for fangvekster sådd sammen med eller etter høsting av korn, oljevekster og belgvekster. Arealet må oppfylle kravene til tilskudd til ingen jordarbeiding om høsten
- Det kan gis tilskudd for fangvekster sådd etter høsting av grønnsaker, poteter og rotvekster

Vilkår

- Arealet skal ikke jordarbeides før 1. mars året etter søknadsåret
- Fangveksten skal være godt etablert om høsten og ikke være hovedvekst på arealet påfølgende år
- Arealet skal ikke sprøytes med plantevernmidler om høsten
- Arealet skal ikke gjødsles om høsten etter at hovedveksten er høstet

Søk på tiltak	Foreløpige satser	
	Prioriterte nedbørsfelt	Andre områder
Fangvekst som underkultur i korn, oljevekster og belgvekster	kr 130,- pr. dekar	kr 100,- pr. dekar
Fangvekst sådd etter høsting av grønnsaker, poteter og rotvekster	kr 330,- pr. dekar	kr 300,- pr. dekar

RÅD FOR ETABLERING AV FANGVEKSTER

- Fangvekster i korn bør sås en stund etter kornet for å minke konkurranse om lys, vann og næring (f. eks. ved siste ugrasharving)
- Det anbefales ikke fangvekst i hvete, da det kan gå ut over kvaliteten
- For å ha effekt må fangveksten ha tilfredsstillende dekking og vekst. Arealet kan pusses eller beites dersom det ikke skader og reduserer vekst og dekking. Ved beiting kan ikke beitetrykket være for høyt, og man må unngå for mye tråkkskader
- Fangvekster sammen med korn: Italiensk raigras, flerårig raigras og hvitkløver har vært de vanligste fangvekstene der det dyrkes korn.
- Ved breisåing i stående åker eller etter tidlig høsting av korn: Det kan brukes arter som oljereddik, vintervikke og honningurt. Dette må gjøres tidlig nok til å få et tilstrekkelig plantedekke om høsten
- Fangvekster etter tidligkultur med grønnsaker eller poteter: Høstraps, hvitsennep, westerwoldsk raigras og honningurt brukes som ettersådde fangvekster etter

På Statsforvalterens hjemmeside, under «[Regionalt miljøprogram for jordbruket](#)» finner du [Temaside for Fangvekster](#) nede til høyre på siden.

GRASDEKTE VANNVEIER OG GRASSTRIPER I ÅKER (§ 17)

- For å stimulere til flerårig grasdekke i dråg på åpen åker og på tvers av fall i lange hellinger som er særlig utsatt for erosjon.

Det kan gis tilskudd for flerårig grasdekke i vannveier og grasstriper på tvers av fallet i lange hellinger på åpenåkerarealer.

Vilkår

- Grasdekke vannveier skal ha en bredde på minimum 6 meter. Grasstriper skal ha en bredde på minimum 2 meter
- Vekstene skal være godt etablert om høsten i søknadsåret
- Ved fornying skal jordarbeiding og såing skje mellom 1. mars og 1. juli

MERK: Disse sonene er ikke berettiget ordinært areal- og kulturlandskapstilskudd. Arealet de utgjør må derfor trekkes fra jordbruksarealet når du søker produksjonstilskudd.

Foto: Karoline F. Vold

Søk på tiltak	Foreløpige satser	
	Prioriterte nedbørsfelt	Andre områder
Grasdekt vannvei i åker (potet/grønnsaker eller korn)	kr 17,- pr. meter	kr 15,- pr. meter
Grasstripe i åker (potet/grønnsaker eller korn)	kr 10,- pr. meter	kr 8,- pr. meter

GRASDEKT KANTSONE I ÅKER (§18)

- For å stimulere til etablering av flerårig grasdekke langs kanten mot vassdrag på arealer som er utsatt for erosjon og næringsstoffavrenning.

Det kan gis tilskudd for flerårig grasdekke langs kanten mot vassdrag på åkerareal.

Vilkår

- Sonen skal ha en bredde på minimum seks meter på fulldyrket jord. Den naturlige vegetasjonen langs vassdraget på minimum 2 meter kommer i tillegg til dette
- Vekstene skal være godt etablert om høsten i søknadsåret
- Arealene skal ikke gjødsles eller sprøytes, men skal slås, beites eller pusses i søknadsåret
- Ved fornying skal jordarbeiding og såing skje mellom 1. mars og 1. juli

Søk på tiltak	Foreløpige satser	
	Prioriterte nedbørsfelt	Andre områder
Grasdekt kantsone i åker (potet/grønnsaker eller korn)	kr 17,- pr. meter	kr 15,- pr. meter

FANGDAM (§19)

- For å stimulere til at fangdammer utgjør et effektivt rensiltak og at vegetasjon i tilknytning til fangdammene blir skjøttet.

Det kan gis tilskudd for fangdam som er etablert på eller i tilknytning til jordbruksareal. For at fangdammer skal fungere etter hensikten, er det viktig med regelmessig skjøtsel og vedlikehold i form av rensking (tømming av sedimenter som samler seg i dammen) og vedlikehold av vegetasjonsfilter. Rensking bør skje utenom hekketiden for fugl, det vil normalt si utenom perioden mai til juni. Tilskuddet skal kompensere for bortfall av produksjonsinntekter.

Vilkår

- Fangdammen skal ha tilfredsstillende renseseffekt

Søk på tiltak	Foreløpige satser	
	Prioriterte nedbørsfelt	Andre områder
Fangdam	kr 1000,- pr. dekar	kr 800,- pr. dekar

Foto: Stig Horsberg

MILJØTEMA UTSLIPP TIL LUFT – MILJØVENNLIG SPREDNING AV HUSDYRGJØDSEL OG BIOREST

Formålet med tiltakene er å stimulere til bruk av spredemetoder som gir redusert utslipp av ammoniakk og lystgass.

Det er mulig å søke på fire tiltak for miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel og biorest:

- Spredning av husdyrgjødsel om våren eller i vekstsesongen på etablert eng
- Nedfelling eller nedlegging av husdyrgjødsel (bløtgjødsel både i åpen åker og voksende kultur)
- Spredning av husdyrgjødsel med rask nedmolding (innen 2 timer)
- Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange (som et tillegg til tiltakene over)

For arealer der det innvilges tilskudd til ett av de tre første tiltakene over, kan det *i tillegg* innvilges tilskudd for spredning av husdyrgjødsel/biorest med tilførselsslange.

Felles vilkår for alle tiltakene

Det kan innvilges tilskudd bare for ett av de tre første tiltakene over per areal per år, i tillegg til eventuelt tilskudd for tilførselsslange på dette arealet. Foretaket kan altså søke om tilskudd til ulike tiltak på forskjellige arealer.

I tillegg gjelder følgende vilkår for alle tiltakene:

- Arealet skal høstes eller beites etter siste spredning i søknadsåret
- Det må spres minst 5 kg total-N i husdyrgjødsel/biorest pr. dekar på areal du søker tilskudd for
- Du må ha gjødslingsplan og skiftenoteringer som viser sprededato og gjødselmengde spredd pr. dekar

På de neste sidene kommer mer detaljer om de enkelte tiltakene under miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel/biorest, der det presiseres spesielle vilkår som kun gjelder det enkelte tiltak. Disse vilkårene/kravene gjelder i tillegg til vilkårene som er nevnt over.

SPREDNING AV HUSDYRGJØDSEL OM VÅREN ELLER I VEKSTSESONGEN PÅ ETABLERT ENG (§20)

– For å stimulere til at husdyrgjødsel blir spredd på mest mulig gunstig tidspunkt.

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest om våren eller i vekstsesongen på etablert eng.

Spesielle vilkår i tillegg til de felles vilkårene som er beskrevet ovenfor:

- All husdyrgjødsel som foretaket disponerer, skal spres om våren eller i vekstsesongen. Dersom du må spre noe husdyrgjødsel etter siste høsting, kan du ikke få tilskudd for spredning etter dette tiltaket.

Foto: Karoline F. Vold

Vær oppmerksom på at du ikke kan spre husdyrgjødsel på noe av arealet foretaket disponerer etter siste høsting/beiting for sesongen for å kunne søke på dette tilskuddet.

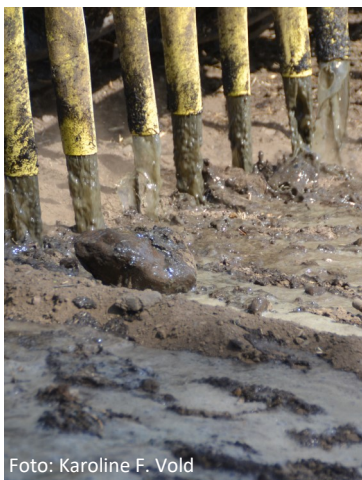

Foto: Karoline F. Vold

NEDFELLING ELLER NEDLEGGING AV HUSDYRGJØDSEL (§21)

- For å stimulere til at husdyrgjødsel og biorest blir lagt rett ned på jorda (nedlegging) eller blandet direkte i jordsmonnet (nedfelling) i stedet for tradisjonell breispredning med gjødselkanon eller lignende.

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest ved nedfelling eller nedlegging på areal som jordarbeides eller i voksende kultur. Dette tiltaket gjelder bare bløtgjødsel og biorest. Det er ikke krav om at all husdyrgjødsel foretaket disponerer må spres om våren eller i vekstsesongen.

Spesielle vilkår i tillegg til de felles vilkårene beskrevet på side 22:

- Ved nedlegging på areal som jordarbeides må gjødsla moldes ned innen 2 timer

SPREDNING AV HUSDYRGJØDSEL MED RASK NEDMOLDNING (§22)

- For å stimulere til at husdyrgjødsel og biorest blir blandet inn i jordsmonnet raskt etter spredning.

Det kan gis tilskudd for nedmolding av husdyrgjødsel og biorest ved harving eller pløying innen to timer etter overflatespredning. Det er ikke krav om at all husdyrgjødsel foretaket disponerer må spres om våren eller i vekstsesongen.

Spesielle vilkår i tillegg til de felles vilkårene beskrevet på side 22:

- Husdyrgjødsel/bioresten må moldes ned innen 2 timer. Dersom en ikke rekker å molde ned gjødsla på hele skiftet innen 2 timer, kan en kartfeste og søke tilskudd for den delen av skiftet der en har moldet ned innen 2 timer.

SPREDNING AV HUSDYRGJØDSEL MED TILFØRSELSSLANGE (§23)

- For å stimulere til bruk av tilførselsslanger for spredning av husdyrgjødsel og biorest for å redusere jordpakking

På arealer der det innvilges tilskudd til de andre tiltakene for miljøvennlig spredning av husdyrgjødsel, kan du i tillegg få tilskudd til bruk av tilførselsslange. Du kan ikke få tilskudd til spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange alene.

Spesielle vilkår i tillegg til de felles vilkårene beskrevet på side 22:

- Søkerne må kunne dokumentere bruk av tilførselsslange ved å eie eller leie utstyr.

Søk på tiltak	Foreløpige satser
Spredning av husdyrgjødsel om våren eller i vekstsesongen	kr 60,- pr. dekar
Nedfelling eller nedlegging av husdyrgjødsel	kr 70,- pr. dekar
Spredning av husdyrgjødsel med rask nedmolding	kr 60,- pr. dekar
Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange	kr 55,- pr. dekar

MILJØTEMA PLANTEVERN

Formålet med tiltakene under miljøtema plantevern er å stimulere til bruk av andre metoder enn bruk av kjemiske plantevernmidler.

Tiltakene er viktige for å redusere bruken av plantevernmidler. Redusert bruk av plantevernmidler, spesielt i tilknytning til jordbruksarealer nær vannforekomster, vil være positivt for vannmiljøet. Tiltakene har størst betydning på lett jord.

Foto: Karoline F. Vold

UGRASHARVING I ÅKER (KORN M.M.) (§ 24)

- For å stimulere til harving for å fjerne ugras i stedet for bruk av plantevernmidler.

Det kan gis tilskudd for ugrasharving i korn og annet frø til modning. Arealer som Debio har klassifisert som karensareal eller økologisk drevet areal er ikke tilskuddsberettiget.

Vilkår

- Det gis ikke tilskudd dersom det benyttes ugrasmidler før høsting, unntatt ved sprøyting mot floghavre og hønselirise, eller ved nedsviing av oljevekster og åkerbønne

Søk på tiltak	Foreløpige satser
Ugrasharving i åker	kr 70,- pr. dekar

UGRASBEKJEMPELSE I RADKULTURER (MEKANISK OG FLAMMING) (§25)

- For å stimulere til metoder for å fjerne ugras uten bruk av plantevernmidler

Det kan gis tilskudd for mekanisk ugrasbekjempelse eller flammning i radkulturer. Arealer som Debio har klassifisert som karensareal eller økologisk drevet areal er ikke tilskuddsberettiget.

Vilkår

- Det gis ikke tilskudd dersom det benyttes ugrasmidler før høsting, unntatt ved nedsviing av potetris

Søk på tiltak	Foreløpige satser
Flammning	170,- pr. dekar
Mekanisk ugrasbekjempelse	170,- pr. dekar

Foto: Karoline F. Vold

MILJØTEMA MILJØAVTALE OG KLIMARÅDGIVING

MILJØAVTALE (§ 26)

- For å stimulere til at foretak gjennomfører flere miljøtiltak som i kombinasjon gir større miljøgevinst enn enkelttiltak.

Miljøavtale gjelder kun for søkere som har arealer innenfor følgende områder med naturtypen kalksjøer

- Nedbørfelt til Askjuntjern i Gran kommune
- Nedbørfeltet til Glorudtjern i Gran kommune
- Nedbørfeltet til Stavsjøen i Ringsaker kommune

Foretak med arealer innenfor de utvalgte områdene med kalksjøer kan få tilskudd for å gjøre en ekstra innsats for vannmiljøet i disse utsatte områdene.

Kalksjøer med kransalger er klassifisert som utvalgt naturtype og er en naturtype som er svært sårbar for avrenning fra blant annet jordbruk. Gjennomføring av tiltak som minsker avrenning fra jordbruksdrift er derfor viktig for å bevare vannmiljøet i slike sjøer.

For å få tilskudd må foretaket gjennomføre minst ett av følgende tiltak:

- Ingen jordarbeiding om høsten (se s. 18)
- Vegetasjonssoner på arealer med åpenåker (se s. 20, om grasdekte vannveier og grasstriper i åker samt grasdekt kantsone i åker)
- Fangvekster (se s. 19)
- Miljøvennlig spredning av all husdyrgjødsel som spres på areal i nedbørfeltet (se s. 22-23)

Vilkår

- Det skal inngås avtale med kommunen på skjema fastsatt av Statsforvalteren. Avtalen skal omfatte alt fulldyrka og overflate-dyrka areal foretaket disponerer i nedbørfeltet.
- Det kan ikke jordarbeides om høsten på noe areal i nedbørfeltet med unntak av dersom det blir etablert nytt plantedekke i samme vekstsesong, seinest 1. august
- Foretaket skal ikke gjødsle over norm
- Beitedyr skal holdes borte fra direkte kontakt med vassdrag i nedbørfeltet i en avstand på minimum 2 meter
- Husdyrgjødsel som lagres på bakken skal spres senest førstkommende vekstsesong. Lagerplass for husdyrgjødsel på bakken skal kartfestes i avtalen.

HVORDAN GÅ FRAM FOR Å INNGÅ EN MILJØAVTALE?

Dersom foretaket ditt ligger innenfor områdene som kan få tilskudd til miljøavtale, kan du få laget en egen miljøavtale for ditt foretak. For å finne ut om du er innenfor tilskuddsberettiget område, se [kart på Statsforvalterens hjemmeside](#).

Ta kontakt med landbruksforvaltningen i din kommune for å inngå en miljøavtale. Kommunen vil da i samarbeid med deg utarbeide en avtale etter mal fastsatt av Statsforvalteren.

Søk på tiltak	Foreløpige satser
Miljøavtale	kr 50,- pr. dekar

KLIMARÅDGIVING (§26 a)

- For å stimulere til klimatiltak og for reduksjon av klimagasser og klimatilpassing.

Det kan gis tilskudd for klimarådgiving. Klimarådgiving skal ta for seg en helhetlig gjennomgang av utslipp og opptak av klimagasser på gården, med sikte på å gjennomføre klimatiltak. Behov for klimatilpassing skal også inngå i rådgivingen. Du må ikke gjennomføre klimatiltak for å få tilskudd til klimarådgiving.

Vilkår

- Klimarådgiving skal gis av godkjent rådgiver. Rådgiver og kursopplegg skal være godkjent av Landbruksdirektoratet.
- Rådgivingen skal være gjennomført i perioden fra 15. oktober forrige år til og med 15. oktober i søknadsåret.
- Tiltaksplan og kvittering for utført rådgiving må vedlegges søknaden. Dette kan lastes opp i eStil.

Søk på tiltak	Foreløpige satser
En-til-en rådgiving	kr 6000,- pr. foretak
Grupperådgiving	Kr 2000, pr. foretak

HVORDAN FINNE GODKJENTE KLIMARÅDGIVERE?

Du finner en liste over godkjente klimarådgivere på [landbruksdirektoratet sin hjemmeside](#). Listen oppdateres fortløpende av Landbruksdirektoratet. Blant annet har Norsk landbruksrådgiving og Tine som har godkjente rådgivere i Innlandet.

MER OM TILTAKSPLAN

Det skal utarbeides en tiltaksplan i samarbeid med klimarådgiver og deg som mottar rådgiving. I tiltaksplanen skal det gå fram:

- At dere har diskutert målsetting for gjennomføring av klimarådgiving.
- At dere har gjennomgått produksjonstall med henblikk på å redusere driftens klimaavtrykk.
- Tiltak for klimatilpassing skal også diskuteres
- Liste over mulige tiltak for å redusere klimaavtrykk
- Tidsplan for gjennomføring av prioriterte tiltak

FORSKRIFT OM REGIONALE MILJØTILSKUDD I JORDBRUKET, INNLANDET

Hjemmel: Fastsatt av Statsforvalteren i Innlandet 25. august 2021 med hjemmel i lov 12. mai 1995 nr. 23 om jord (jordlova) § 3 og § 18 og delegeringsvedtak 23. november 2018 nr. 1751

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1. Formål

Formålet med tilskudd etter forskriften er å bidra til å ivareta jordbruket sitt kulturlandskap, biologisk mangfold, kulturmiljøer og -minner, tilgjengelighet i jordbrukslandskapet, samt redusere bruk av plantevernmidler og utslipp til luft og avrenning til vann fra jordbruket.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder i Innlandet fylke.

§ 3. Grunnvilkår

Tilskudd etter denne forskriften kan gis til

a) foretak som har gjennomført tiltak på arealer de disponerer i søknadsåret. Foretaket må drive vanlig jordbruksproduksjon på én eller flere landbrukseiendommer og må være registrert i Enhetsregisteret.

b) beitelag kan søke tilskudd for drift etter § 5. Med beitelag menes i denne forskriften sammenslutninger som er registrert som samvirkeforetak eller forening i Enhetsregisteret og som har til hovedformål å samarbeide om hensiktsmessige fellesløsninger innen beitebruk og god utnyttelse av utmarksbeite.

Kapittel 2. Kulturlandskap

§ 4. Drift av bratt areal

Det kan gis tilskudd for drift av jordbruksareal med hellingsgrad på 1:5 eller brattere, for å ivareta kulturlandskapet.

Tiltaksklasser: overflatedyrka og fulldyrka 1:3, overflatedyrka og fulldyrka 1:5.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 5. Drift av beitelag

Det kan gis tilskudd for drift av beitelag som oppfyller vilkårene i § 3b.

Tiltaksklasser: storfe/hest, småfe.

Tilskuddet utmåles per dyr sluppet på utmarksbeite.

§ 6. Beiting av verdifulle jordbrukslandskap i innmark

Det kan gis tilskudd for beiting av verdifulle jordbruksarealer.

Med verdifulle jordbruksarealer menes innmarksbeiter innenfor verdifulle kulturlandskap. Innmarksbeitene skal være godkjent av kommunen og registrert i kartdatabasen AR5, og skal ligge i områder som er registrert som verdifulle kulturlandskap i miljøbasen Naturbase.

Arealet må ha tilstrekkelig beitetrykk for å hindre gjengroing uten at dette medfører beite- eller tråkkskader.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Kapittel 3. Biologisk mangfold

§ 7. Slått av slåttemyr og slåttemark

Det kan gis tilskudd for slått av slåttemark og slåttemyr som er gjennomført slik at naturtypen blir ivaretatt eller forbedret. Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler. Arealene skal være registrert i miljødatabasen Naturbase.

Tiltaket gjelder for arealer som er klassifisert som lauveng, slåttemark, slåtte- og beitemyr eller slåttemyr i miljødatabasen Naturbase. Dersom kartfigurer med naturtyper overlapper hverandre, er det den sist kartlagte kartfiguren som gjelder.

Det kan ikke samtidig gis tilskudd til arealet etter § 8 eller § 11.

Tiltaksklasse: svært viktig, viktig, lokalt viktig.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 8. Skjøtsel av biologisk verdifulle arealer

Det kan gis tilskudd for slått eller beite av biologisk verdifulle arealer som er gjennomført slik at det biologiske mangfoldet blir ivaretatt eller forbedret. Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet, jordarbeidet eller sprøytet med plantevernmidler.

Arealet må være kartfestet i miljødatabasen Naturbase som en av de skjøtelsbetingede naturtypene som er listet opp i Vedlegg 1 pkt. 2 og må ha en verdi eller lokalitetskvalitet som går fram av Vedlegg 1 pkt. 2. Dersom kartfigurer med naturtyper overlapper hverandre, er det den sist kartlagte kartfiguren som gjelder.

Det kan ikke samtidig gis tilskudd til arealet etter § 7 eller § 11.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 9. Soner for pollinerende insekter

Det kan gis tilskudd for å så pollinatorvennlige frøblandinger og/eller skjøtte pollinatorvennlige soner på jordbruksareal. Sonene må ha pollinatorvennlige blomster gjennom vekstsesongen. Arealet det gis tilskudd for skal ikke være gjødslet eller sprøytet med plantevernmidler.

Tiltaket skal gjennomføres enten

a) i kombinasjon med grasdekte vannveier og grasstriper i åker § 17 og grasdekt kantsone i åker § 18. Bredden på stripen skal tilsvare bredden på grasdekt vannvei, grasstripe eller kantsone i åker. Tiltaksklasse: lav sats, eller

b) ved å etablere en egen stripe for pollinerende insekter. Bredden på stripen som etableres skal være minimum 2 meter. Tiltaksklasse: høy sats.

Det kan gis tilskudd til maksimalt 5000 løpemeter per foretak.

Tilskuddet utmåles per meter.

Kapittel 4. Kulturminner og kulturmiljøer

§ 10. Drift av seter

Det kan gis tilskudd for drift av seteranlegg med melkeproduksjon. Produksjonsperioden skal vare minst fire uker per sesong. Melken som blir produsert skal leveres til meieri eller foredles på setra. Produksjonen skal tilsvare minimum 45 liter kumelk eller 25 liter geitemelk i døgnet per seter.

Tiltaksklasser: egen foredling, levering til meieri.

Tilskuddet utmåles per seter, fordelt på antall foretak som har dyr på setra.

(forskrift forts.)

§ 11. Skjøtsel av automatisk fredete kulturminner

Det kan gis tilskudd for skjøtsel av automatisk fredete kulturminner etter lov 9. juni 1978 nr. 50 lov om kulturminner § 4, som grenser til jordbruksarealer. Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet er synlig i jordbrukslandskapet. Kulturminnet skal være registrert i kulturminnebasen Askeladden.

Ved beiting må antall beitedyr og beiteperioden tilpasses slik at vegetasjonen holdes lavvokst samtidig som kulturminnet ikke blir skadet av tråkk og liggeplasser. Det gis tilskudd for det arealet som er nødvendig å skjøtte for at kulturminnet skal være synlig jf. første ledd.

Det kan ikke samtidig gis tilskudd til arealet etter § 7 eller § 8.

Tiltaksklasser: beiting, slått.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 12. Skjøtsel av enkeltstående automatisk fredete kulturminner

Det kan gis tilskudd for skjøtsel av enkeltstående automatisk fredete kulturminner etter lov 9. juni 1978 nr. 50 lov om kulturminner § 4, som grenser til jordbruksarealer. Skjøtselen skal være gjennomført slik at kulturminnet er synlig i jordbrukslandskapet. Kulturminnet skal være registrert i kulturminnebasen Askeladden.

Antall beitedyr og beiteperioden må tilpasses slik at vegetasjonen holdes lavvokst samtidig som kulturminnet ikke blir skadet av tråkk og liggeplasser.

Tiltaksklasser: beiting, slått.

Tilskuddet utmåles per stykk.

§ 13. Skjøtsel av kulturhistoriske områder

Det kan gis tilskudd for beiting og slått av jordbruksarealer innenfor utvalgte områder av kulturhistorisk verdi, som er gjennomført slik at områdets kulturhistoriske preg blir ivare tatt.

Utvalgte områder av kulturhistorisk verdi er:

- 1) Jordbruksarealer i seterområder der arealene sammen med seterhusene utgjør et helhetlig setermiljø.
- 2) Dyrkingsfelt som ligger høyere enn vernskoggrensen og fast bosetting i området. Med dyrkingsfelt menes her et sammenhengende jordbruksareal knyttet til en landbrukseiendom og uten direkte tilknytning til et helhetlig setermiljø.

Det kan gis tilskudd til maksimalt 20 dekar

- a) per seter, eller
- b) per seter i kombinasjon med dyrkingsfelt, eller
- c) samlet for dyrkingsfeltene som en landbrukseiendom har eiendoms- eller bruksrett til.

Tiltaksklasser: beiting, slått/rydding.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Kapittel 5. Avrenning til vann

§ 14. Ingen jordarbeiding om høsten

Det kan gis tilskudd for arealer med korn, oljevekster, belgvekster, frøeng siste høstingsår, grønn gjødsling og grønnfôrvekster dersom arealet ikke jordarbeides om høsten. Arealet skal ikke jordarbeides før 1. mars året etter søknadsåret. Halmen på disse arealene skal ikke brennes.

Det gis tilskudd til arealer i prioriterte områder og andre områder, som definert i Vedlegg 1. pkt. 1.

Tiltaksklasse: erosjonsrisikoklasse 1, 1 med dråg, 2, 2 med dråg, 3 og 4.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 15. Fangvekst som underkultur

Det kan gis tilskudd for fangvekster sådd sammen med korn, oljevekster og belgvekster. Tilskuddet kan gis for arealer som oppfyller vilkårene etter § 14 ingen jordarbeiding om høsten. Fangveksten skal være godt etablert om høsten, og skal ikke være hovedvekst året etter at den er sådd. Arealet skal ikke sprøytes med plantevernmidler eller gjødsles om høsten.

Det gis tilskudd i arealer i prioriterte områder og andre områder, som definert i Vedlegg 1. pkt. 1.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 16. Fangvekster sådd etter høsting

Det kan gis tilskudd for fangvekster sådd etter høsting av grønnsaker, poteter og rotvekster. Fangveksten skal være godt etablert om høsten, og skal ikke være hovedvekst året etter at den er sådd. Arealet skal ikke sprøytes med plantevernmidler og ikke gjødsles etter høsting av hovedveksten. Arealet skal ikke jordarbeides før 1. mars året etter søknadsåret.

Det gis tilskudd til arealer i prioriterte områder og andre områder, som definert i Vedlegg 1. pkt. 1.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 17. Grasdekte vannveier og grasstriper i åker

Det kan gis tilskudd for flerårig grasdekke i dråg på åkerarealer. Grasdekket skal ha en bredde på minimum seks meter. Vekstene skal være godt etablert om høsten i søknadsåret.

Tilskudd kan også gis for grasdekke på tvers av fallet i lange hellinger. Grasdekket skal ha en bredde på minimum to meter.

Ved fornying skal jordarbeiding og såing skje mellom 1. mars og 1. juli.

Det gis tilskudd til arealer i prioriterte områder og andre områder, som definert i Vedlegg 1. pkt. 1.

Tiltaksklasser: korn, potet/grønnsaker.

Tilskuddet utmåles per meter.

§ 18. Grasdekt kantsone i åker

Det kan gis tilskudd for flerårig grasdekke langs kanten mot vassdrag på åkerareal.

Sonen det gis tilskudd for skal ha en bredde på minimum åtte meter, målt fra vassdragets normalvannstand, der minst seks meter ligger på fulldyrka areal. Vekstene skal være godt etablert om høsten i søknadsåret. Arealene skal ikke gjødsles eller sprøytes, og skal slås, beites eller pusses i søknadsåret. Ved fornying skal jordarbeiding og såing skje mellom 1. mars og 1. juli.

Det gis tilskudd til arealer i prioriterte områder og andre områder, som definert i Vedlegg 1. pkt. 1.

Tiltaksklasser: korn, potet/grønnsaker.

Tilskuddet utmåles per meter.

§ 19. Fangdam

Det kan gis tilskudd for fangdam som er etablert på eller i tilknytning til jordbruksareal. Fangdammen skal ha tilfredsstillende renseeffekt.

Tilskuddet utmåles per dekar.

(forskrift forts.)

Kapittel 6. Utslipp til luft

§ 20. Spredning av husdyrgjødsel om våren eller i vekstsesongen

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest om våren eller i vekstsesongen på etablert eng. Arealet skal høstes ved slått eller beiting etter spredning i søknadsåret. Det skal minimum spres 5 kg total-Nitrogen i husdyrgjødsel per dekar. Tilskudd kan bare gis dersom all husdyrgjødsel som foretaket disponerer spres om våren eller i vekstsesongen.

Foretaket skal ha gjødslingsplan og skiftenoteringer som viser sprededato og gjødselmengde spredd per dekar.

Det kan ikke gis tilskudd til arealer der det gis tilskudd etter § 21 eller § 22. Det kan bare gis ett tilskudd per areal per år.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 21. Nedfelling eller nedlegging av husdyrgjødsel

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest ved nedfelling eller nedlegging. Det skal minimum spres 5 kg total-Nitrogen i husdyrgjødsel per dekar. Arealet skal høstes ved slått eller beiting etter siste spredning i søknadsåret. Husdyrgjødsel og biorest som er spredd ved nedlegging i åpen åker må moldes ned innen to timer.

Foretaket skal ha gjødslingsplan og skiftenoteringer som viser sprededato og gjødselmengde spredd per dekar.

Det kan ikke gis tilskudd til arealer der det gis tilskudd etter § 20 eller § 22. Det kan bare gis ett tilskudd per areal per år.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 22. Spredning av husdyrgjødsel med rask nedmolding

Det kan gis tilskudd for nedmolding av husdyrgjødsel og biorest ved harving eller pløying innen to timer etter overflate-spredning. Det skal minimum spres 5 kg total-Nitrogen i husdyrgjødsel per dekar. Arealet skal høstes eller beites etter siste spredning i søknadsåret.

Foretaket skal ha gjødslingsplan og skiftenoteringer som viser sprededato, tidspunkt for nedmolding og gjødselmengde spredd per dekar.

Det kan ikke gis tilskudd til arealer der det gis tilskudd etter § 20 eller § 21. Det kan bare gis ett tilskudd per areal per år.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 23. Spredning av husdyrgjødsel med tilførselsslange

Det kan gis tilskudd for spredning av husdyrgjødsel og biorest med tilførselsslange, som et tillegg til tilskudd etter § 20, § 21 og § 22.

Foretaket må kunne dokumentere bruk av tilførselsslange.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Kapittel 7. Plantevern

§ 24. Ugrasharving i åker

Det kan gis tilskudd for ugrasharving i korn og annet frø til modning. Det gis ikke tilskudd dersom det benyttes ugrasmidler før høsting, unntatt ved sprøyting mot floghavre og hønsehirse, eller ved nedsviing av oljevekster og åkerbønne.

Arealer som Debio har klassifisert som karensareal eller økologisk drevet areal er ikke tilskuddsberettiget.

Tilskuddet utmåles per dekar.

§ 25. Ugrasbekjempelse i radkulturer

Det kan gis tilskudd for mekanisk ugrasbekjempelse eller flammning i radkulturer. Det gis ikke tilskudd dersom det benyttes ugrasmidler før høsting, unntatt ved nedsviing av potetris.

Arealer som Debio har klassifisert som karensareal eller økologisk drevet areal er ikke tilskuddsberettiget.

Tiltaksklasse: Mekanisk ugrasbekjempelse.

Tilskuddet utmåles per dekar.

Kapittel 8. Miljøavtale og klimarådgiving

§ 26. Miljøavtale

Det kan gis tilskudd til foretak som gjennomfører en kombinasjon av tiltak for styrket miljøinnsats etter denne bestemmelsens andre til fjerde ledd. Det skal inngås avtale med kommunen på skjema fastsatt av Statsforvalteren. Avtalen skal omfatte alt fulldyrka og overflatedyrka areal foretaket disponerer i nedbørsfeltet.

Det kan gis tilskudd i følgende områder med naturtypen kalksjøer: Nedbørsfeltet til Askjuntjern og nedbørsfeltet til Glorudtjern i Gran kommune og nedbørsfeltet til Stavsjøen i Ringsaker kommune.

Det kan gis tilskudd til miljøavtale trinn 1 til foretak som gjennomfører minst ett av følgende tiltak:

- 1) Ingen jordarbeiding om høsten, jf. § 14
- 2) Vegetasjonssoner, jf. § 17 og § 18, på areal med åpenåker i nedbørsfeltet
- 3) Fangvekster, jf. § 15 og § 16, på minimum 50 % av arealet foretaket disponerer i nedbørsfeltet
- 4) Miljøvennlig spredning av all husdyrgjødsel som spres på areal i nedbørsfeltet jf. metoder beskrevet for § 20, § 21, § 22

I tillegg må følgende vilkår være oppfylt:

a) Det kan ikke jordarbeides om høsten på noe areal i nedbørsfeltet med unntak dersom det blir etablert nytt plantedekke i samme vekstsesong, seinest 1. august

b) Foretaket skal ikke gjødsle over norm

c) Beitedyr skal holdes borte fra direkte kontakt med vassdrag i nedbørsfeltet i en avstand på minimum 2 meter

d) Husdyrgjødsel som lagres på bakken skal spres senest førstkommende vekstsesong

e) Lagerplass for husdyrgjødsel på bakken skal kartfestes i avtalen

Tiltaksklasser: Trinn 1

Tilskuddet utmåles per dekar.

§26 a Klimarådgiving

Det kan gis tilskudd for klimarådgiving som er gjennomført i en søknadsperioden fra 15. oktober forrige år til 15. oktober i søknadsåret. Tiltaksplan og kvittering for utført rådgiving må vedlegges søknaden.

Med klimarådgiving menes rådgiving som tar for seg en helhetlig gjennomgang av utslipp og opptak av klimagasser på gården, med sikte på å gjennomføre klimatiltak. Behov for klimatilpasning skal også inngå i rådgivingen. Tilbydere av klimarådgiving skal være godkjent av Landbruksdirektoratet.

Dersom det søkes om tilskudd for gjennomført klimarådgiving i flere søknadsperioder er det et vilkår for å få tilskudd at tiltaksplanen oppdateres for hver søknad.

Tiltaksklasser: En-tilen rådgiving—høy sats, grupperådgiving.

Tilskuddet kan kun gis for en gjennomført rådgiving per søknadsomgang.

(forskrift forts.)

Kapittel 9. Generelle bestemmelser

§ 27. Utmåling og utbetaling av tilskudd

Tilskuddet utmåles etter satser fastsatt årlig av Statsforvalteren i regionalt miljøprogram. Tilskuddet skal kun gis det året som tiltaket blir gjennomført.

§ 28. Søknad

Foretak som søker tilskudd skal benytte søknadsskjema fastsatt av Landbruksdirektoratet.

Søknadsfristen er 15. oktober. For beitelag som søker tilskudd etter § 5 er fristen 15. november.

Dersom søknad leveres etter fristene i første ledd, reduseres tilskuddet med 1 000 kroner per dag inntil 14 dager etter fristens utløp. Tilskuddet kan ikke overdras til eie eller pant.

§ 29. Administrasjon, dispensasjon og klage

Statsforvalteren administrerer tilskuddene etter denne forskriften.

Vedtak om tilskudd fattes av kommunen. Statsforvalteren kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene om tilskudd fastsatt i denne forskriften.

Vedtak fattet av kommunen kan påklages til Statsforvalteren. Vedtak fattet av Statsforvalteren i første instans kan påklages til Landbruksdirektoratet.

§ 30. Opplysningsplikt og kontroll

Søker av tilskudd plikter å gi alle opplysninger som kommunen, Statsforvalteren og Landbruksdirektoratet finner nødvendig for å kunne forvalte ordningen.

Kommunen, Statsforvalteren og Landbruksdirektoratet kontrollerer at utbetaling av tilskudd er riktige. Søker plikter å utlevere all bokføring, korrespondanse og opptegnelser som vedkommer tilskuddet. Opplysninger gitt i forbindelse med søknad om tilskudd kan også kontrolleres ved telling og måling på de eiendommer som foretaket benytter i driften.

§ 31. Avkorting av tilskudd

Dersom foretaket uaktsomt eller forsettlig har

a) drevet eller driver sin virksomhet i strid med annet regelverk for jordbruksvirksomhet, eller

b) gitt feil opplysninger i søknaden som har eller ville dannet grunnlag for en urettmessig utbetaling av tilskuddet for seg selv eller andre, kan hele eller deler av det samlede tilskuddet som tilfaller foretaket avkortes.

Tilskuddet kan også avkortes dersom foretaket

a) har oversett de frister som kommunen, Statsforvalteren eller Landbruksdirektoratet har satt for å kunne utføre sine kontrolloppgaver i medhold av § 30,

b) har brutt bestemmelser i forskrift 1. juli 1999 nr. 791 om gjødslingsplanlegging, eller

c) ikke har ført journal over plantevernmidler som foretaket har benyttet på arealene det søkes tilskudd for. Journalen skal inneholde opplysninger om navn på plantevernmiddelet som brukes, tidspunkt for behandling og dosen som er brukt, samt området og veksten som plantevernmiddelet ble brukt på. Tilskuddet kan også avkortes dersom foretaket ikke kan fremlegge slike journaler for de siste tre årene.

§ 32. Tilbakebetaling og renter mv.

Dersom foretaket som følge av manglende oppfyllelse av vilkår i denne forskriften eller av andre grunner har mottatt en utbetaling som ikke er berettiget, kan det feilutbetalte beløpet kreves tilbakebetalt fra mottakeren eller motregnes i senere utbetaling av tilskudd. Tilsvarende gjelder differansen mellom utbetalt beløp og redusert tilskudd som følge av vedtak om avkorting etter § 31.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Ved grov uaktsomhet eller forsett kan renter kreves fra tidspunktet for utbetalingen av det urettmessige tilskuddet. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

Krav fra offentlig myndighet som utspringer av foretakets jordbruksvirksomhet kan motregnes i senere utbetalinger av tilskudd til foretaket.

§ 33. Ikraftttredelse

Forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 29. juni 2020 nr. 1445 om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Innlandet.

Vedlegg

1. Definisjoner

1.1. Prioriterte områder: I denne forskriftens kapittel 5 menes prioriterte områder som fulldyrka jord i nedbørsfelt i henhold til nasjonal hydrografisk inndelingen av vassdrag (jf. REGINE-felt i henhold til NVEs inndeling av vassdrag) med vannforekomster som i Vann-Nett er både:

a) karakterisert med middels eller stor påvirkning fra diffus avrenning fra fulldyrka mark og

b) klassifisert til moderat eller dårligere tilstand for ett eller flere av følgende kvalitetselementer med hensyn til næringstilførsel (eutrofi):

- planteplankton
- påvekstalg
- bunnfauna
- næringstilstand
- fosfortilstand

1.2. Andre områder: I denne forskriftens kapittel 5 menes andre områder som arealer som ikke er prioriterte, jf. pkt. 1.1. over.

2. Definisjon av skjøtselsbetingede naturtyper

Tilskuddsberettigede arealer etter § 8 omfatter følgende naturtyper:

2.1. Håndbok 13 om kartlegging av naturtyper fra Direktoratet for naturforvaltning

- Hagemark
- Naturbeitemark
- Beiteskog
- Tresatt kulturmark
- Fuktenger
- Kalkrike enger
- Engpregete erstatningsbiotoper
- Småbiotoper
- Artsrike veikanter

Arealene må være klassifisert som svært viktige eller viktige i Naturbase.

2.2. Kartleggingsinstruks for «Naturtyper i Norge» (NiN) fra Miljødirektoratet

- Naturbeitemark
- Hagemark
- Beiteskog
- Semi-naturlig eng
- Semi-naturlig våteng
- Eng-aktig sterkt endret fastmark

Arealene må være klassifisert med moderat, høy eller svært høy lokalitetskvalitet i Naturbase.

Statsforvalteren i Innlandet

Postadresse: Postboks 987, 2604 Lillehammer

Internett: www.Statsforvalteren.no/innlandet